

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Starea primordială de drept a Românilor pe pământul săsesc.”

— Cartea dlui Georg Müller. —

(Urmare.)

Unica dovadă pentru justificarea teoriei sale despre pertinențele comunelor o găsește dl Müller într-un act al celor șapte scaune, în care se vorbește de Români cari sunt „sub protectione et in districtu harum septem sedium existentium” și cari „locis et temporibus opportunis famulari suosque redditus administrare et census ac a nobis protegi et gubernari debeant cum efficacia”. Enunțarea celor șapte scaune însă nu poate răsturna caracterul de drept public al „fundului regiu”, pe care, afară de servitori și zileri, nimeni nu era obligat a presta cuiva serviciu privat. Sunt clasice în privința aceasta cuvintele unui rescript preînalt din 20 Aprilie 1820: „Natura fundi regii diversitatem iurum excludit”¹ din cari apare lămurit greșeala capitală a dlui Müller de a nu fi ținut seamă de aceasta. Doar chiar de universitatea săsescă s'a luat în 1543 următorul conclud: „Ab universitate Saxonum conclusum est, quod a modo deinceps, cujuscumque conditionis aut nationis homines in septem sedibus saxonicalibus ubivis commorantes, legibus ipsorum saxonum subjacere debeant”,² vrând a se arăta prin aceasta, că între starea de drept a locuitorilor de pe fundul regiu nu există nici o deosebire, cu toate că ei apartin la deosebite naționalități.

Pentru a dovedi teoria sa despre pertinențele cercurilor, citează numai pe episcopul catolic din Transilvania, care în 1515 menționează decima Românilor din Jibot preotului catolic de acolo „iuxta consuetudinem septem sedium Saxonum”.

¹ Dr. Ilarion Pușcaru: „Mitropolia Românilor ort. din Ung. și Transilvania”, p. 20—21.

² Bruckner, p. 46.

calium”. Obligațiunea aceasta a Românilor însă nu ne dă, de sigur, dreptul, de a stabili un drept unitar a pertinențelor cercuale (Vorhandensein eines einheitlichen Kreisbezirkrechtes).

În privința dijmelor se observa pe terenul fundului regiu principiul „onus inhaeret fundo” și astfel erau îndatorați a le solvi nu numai Sașii preoților sășești, ci aceștia impuneau sarcina aceasta și în cărea Românilor. Aceasta era de sigur o anomalie, care a putut să-și iee începutul abia în veacul al XVI-lea, când clasele conducătoare, în urma situației triste în care se aflau atunci Români, își manifestau tot mai mult tendința, de a reduce puținele drepturi, câte ne au mai rămas. Această tendință își află pe urmă expresie în P. III, tit. V, art. II a cunoscutelor Aprobate, care îi obligă pe toți Români a solvi decimă, motivând dispoziția aceasta cu împrejurarea, că neplătirea decimei servește spre „despectul” celorlalte națiuni deoparte, iar de altă parte e lucru nepotrivit, să nu fie toți în urmă și aceeași stare, (a kalmatlan dollog, egy bizonyos rendben nem lenni állapotoknak). Că îndatorirea aceasta a Românilor e de proveniență mai nouă, o arată destul de clar și împrejurarea, că Sașii li-o impun Românilor prin contracte, și nu în temeiul legilor, cari erau în vigoare pe fundul regiu. Contractele acestea se făceau, când Români aveau lipsă de pământ și când în schimbul unui petec de loc erau în stare să iee asupra lor orice îndatoriri. Compatrioții noștri s'au folosit îndeajuns de această slăbiciune a Românilor, ca mai pe urmă, prin abuz, să-și formeze un drept uzual, pe care îl invoacă la orice prilej. Într-un contract de felul acesta, încheiat între Sașii din Noerich și Români din Bendorf, unde acești din urmă se obligă a solvi decima preotului săsesc, se lămurește bine situația lor. Români de aici sunt

primiti în sat numai sub condiția „dass sie die deutschen Privilegia nicht wollten violiren, sondern dieselben vielmehr zu promoviren und zu befördern, wie sie bis dato erhalten sind worden, geflissen seyen”.¹ Ei sunt prin urmare în deplina posesie a tuturor drepturilor, de cari s'au bucurat și Sașii și nu se face nici o deosebire între starea lor de drept și între aceea, în care se află Sașii.

Pentru a-și justifica teoria sa, dl Müller presupune îndeobște recunoscut faptul, că toate satele românești de pe fundul regiu s'au întemeiat după venirea Sașilor în Ardeal. Cu aceasta se amăgește numai pe sine autorul, fiindcă Români se amintesc deja la 1210 în comitatul Sibiuului, deci locuiau acest teren și la 1224, când prin diploma andreiană li se dau Sașilor libertățile știute. Din celea mai vechi timpuri se menționează Români însă nu numai în comitatul Sibiuului, ci și în alte părți ale fundului regiu. Așa o dovedesc aceasta mai multe diplome de pe vremea Anjouștilor, unde (Zimmermann-Werner: „Urkundenbuch” I, 441, 442, 445, 456, 460 etc.) se vorbește de „populi de Byztricia”, „universi hospites et populi hospites seu populi”, „universitas populorum”, „universitas hospitum nec non alii quilibet”, iar o diplomă a Voievodului Toma² dintr-ani 1325—1329 e adresată direct „amicis suis reverendis universitati Saxonum et aliorum hominum de Besterche et ad eandem sedem pertinentibus”. Cu privire la ținutul Mediașului încă avem un document din 1318, care ne poate convinge, că acolo existau și astfel de locuitori, cari nu erau Sași: „iidem Saxonum de Medyeszeek, de Seelk et de Sacheelk ac universi ad eandem sedes quoquomodo pertinentes”. (Vezi Kiss: O. c. p. 35 n. 5 și p. 36).

¹ D. G. D. Teutsch: „Das Zehntrecht der evang. Landeskirche A. B.”, p. 219.

² Zimmermann—Werner I, 390.

Despre Români împrăștiati pe tundul regiu din timpurile celea mai vechi nu ni s'au păstrat multe știri, prin cari să putem arăta, că ei luau parte activă și la conducere. Știrile acestea puține însă d-l Müller le ignorează și le amintește numai în treacăt, fără a le atribui o importanță deosebită. Așa nu ne lămurește dânsul de ce aveau Români din jurul Orăștiei deja la 1464 dreptul de a participa la alegerea judeului regesc. Magistrul Matei la aceasta dată e ales „voluntate cum totius sedis, signanter Saxonum, Hungarorum ac Walachorum”. (V. A. XV-lea, p. 193—194), ceea ce nu s'ar fi făcut, dacă Români din satele respective nu ar fi fost egal îndreptățiți cu Sașii. Dreptul acesta de alegere îl exercitează și Români din ținutul Cohalmului, după cum o mărturisește aceasta I. C. Eder, un istoric agreeat al Sașilor.¹

Conceptia egalității drepturilor pe lângă suportarea comună a sarcinilor eră cunoscută și pe fundul regiu. Ba ea a dat în cursul timpului naștere la unele anomalii, cum a fost aceea, că în unele sate (Apoldude jos și Topârcea). — Români luau parte și la alegerea preotului săsesc. Dar și aceasta dovedește în modul cel mai eclatant, că Români de pe fundul regiu erau liberi și în posesiunea aceluiași drepturi, de cari se bucurau și Sașii.

În toate trei lucrările sale dl Müller cearcă să facă mai întâi istoricul fiecărei localități, care e locuită de Români, scoțând la iveală îndatoririle și sarcinile ce le aveau aceștia. La urmă apoi reasumând îi scoate pe Români într-un raport de subordonare față de Sași, iar comunele curat românești de pe fundul regiu le decretează nelibere. Se înțelege, aceasta nu o poate face, fără să vină în contradicție cu sine însuși. Să citească oricine paragraful, în care se tratează despre Avrig,

¹ Iorga: O. c. p. 107.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Jucării și jocuri de copii, adunate de P. Ispirescu, ediția II. Sibiu, 1891. Biblioteca populară a „Tribunei”, 50 bani es.

Cuprinsul e următorul: Prefață, A. Jucării: Sfarătoarea, Bazătoarea, Moșișca, Praștia, Sfarleaza, Pușcoala: a) Pușcoale cu gloanțe, b) Pușcoala cu apă. B. Jocuri: Jocul de-a porumbii, jocul de-a fețele, inelul învârteluc, jocul de-a bisericuța, bătaia în degete, jocul de-a leapșa, jocul de-a baba oarba, jocul de-a baba Gaia, jocul în trei armene, ora, ora morilor, jocul în cinci pietri, jocul de-a țurca, Mingea: Jocul de-a cărămizoaara, ... de-a caldă, ... de-a craia, ncălecată; jocul de-a puiul, jocul de-a poarca, jocul în nuc, jocul de-a ascunsele, smeul, Arșicele: jocul în beiu-bun, ... în armean, ... într'a lui, ... în sbenghiu, ... în armașie.

Nu-i material pentru lectură, ci după cum se vede și din conținut sunt descrise diferite jucării și jocuri de copii. Prin urmare:

Nu-i potrivită pentru bibliotecile școlare.

Cartea poate însă fi folosită de învățători ca manual la instrucția jocurilor și la pregătirea jucărilor. Copii singuri nu o pot folosi nici pentru acest scop.

Ortografia e învechită.

Isprăvile și viața lui Mihail-Viteazul, de P. Ispirescu, Biblioteca pentru toți, nr. 388, editura librăriei Leon Alcalay, București, preț 30 bani. Cartea conține faptele marelui nostru erou adunate într-un mănunchiu și enarate ușor și fluent pe înțelesul tuturor. E un capitol de preamărire a unei glorioase epoci din istoria neamului nostru, și atât ca fond, cât și ca formă e de o valoare educativă incontestabilă. Sunt însă unele expresiuni, cari au lipsă de explicare, ceea ce se va putea face la o nouă ediție, prin adnotări.

Cartea e potrivită pentru cursul de repetiție, pentru adulți și pentru gimnaziile inf. străine.

Mai are însă și o introducere: O cuvântare rostită de Al. Odobescu, în ședința Academiei din 11 Dec. 1887, prin care arată (Odobescu) importanța activității literare a lui P. Ispirescu, face cunoscut unele dispozițiuni testamentare ale acestuia și cere sprijinul Academiei pentru văduva și orfanii lui Ispirescu.

Cuvântarea fiind ținută la un nivel prea înalt și neavând legătură cu con-

ținutul cărții, la o nouă ediție, această introducere poate rămânea afară.

Poveștile unchiușului sfătos, de P. Ispirescu ed. Minerva, București pref. 1.50 l., cu o precuvântare de Al. Odobescu.

Cartea constă din 5 părți. Partea I. conține următoarele mituri: Mărul Discordiei, Grădina Esperidelor, Ercul, Prometeu, Midas, Labirintul și firul Ariadnei, Chimera. Partea II.: Despre pomul Crăciunului. Partea III.: Dela București la Roșiori-de-Vede și înapoi. Partea IV.: Istoria lui Ștefan-Vodă cel mare și bun și Isprăvile și viața lui Mihail-Viteazul. Partea V. ar fi Snaave: Glasul al șaptea, Lupul Păcălab. Știți voi ce zice în cartea aceasta? Eftin și scump; Lasă să zică, numai eu să nu ți dau; Serie, logofete, serie, Bobârnacul neamțului; Gard peste mort; Săracilor mâni multe; Vorbele bătrânești sunt pietre nestimate; Vulpea Firoascoasă; Crivățul și petecul de cojoc; Minunea restelului; Bucatele afumate; Dă-o și tu înainte; Paserea cu coada lungă; Astronomul, doctorul și țăranul; Descoperirea hotiei cu paele; Gruia; Părechea nimerită; Bărbatul obrocit; Bărbatul cu iabășaua; Muerea ce ascultă de poveștele bărbatului său răposat; O vorbă, care deslușește tot; Planul sântului Petre; Alegerea țiganului de domn; Moș Apeș; Sinceritatea jidovească; Varza roșie; Neajunsurile șocotelei cu boii; Păcăliciul păcălit; Cine a scos pe Adam și pe Eva din rai.

Fiecare din aceste părți e independentă una de alta, încât mă și mir, că institutul Minerva le-a publicat toate aceste într-un singur volum. Se va face deci un mai bun serviciu scopului, care-l urmărim, dacă fiecare din aceste părți le vom tipări în broșuri separate.

Să luăm pe rând fiecare parte:

Partea I. Miturile grecești: Acestea înfățișate sub forma, care le-o dă Ispirescu, sunt o învățătură folositoare și ușurată, pe care cărturarii și o pot câștiga numai prin studii îndelungate, pe când citindu-le la Ispirescu și necărturarii le învață ușor, căci oferă una din cele mai plăcute lecturi, atât prin stilul viu și simplu și popular, cât și prin viața, ce inspiră acestor figuri mitologice.

Ispirescu lasăși ne spune, că „basmele, ce ni le povestește, sunt numai pentru băieți și codane, pentru flăcăiandri și feteșcane. Copiii se mai pot juca încă la arșice”. Le va veni însă și lor vremea să le asculte. Sunt potrivite deci pentru cursul de repetiție, pentru gimnaziile inf. străine și pentru adulți dela sat și dela oraș deopotrivă.

Și aci sunt o mulțime de termeni și cuvinte, cari au lipsă de explicare. Afară de aceea s'au strecurat și o mulțime de greșeli de tipar.

La o eventuală scoatere în broșură

și ușor se va putea convinge ce confuz e d-l Müller, când însuși vede, că sarcinile impuse Românilor erau purtate în aceeași măsură și de Sași.

(Va urma.)

Din dietă. După informațiile pe cari le-am primit din Budapesta, dieta țării va ținea luni o ședință scurtă, formală, în care se va stabili ordinea de zi pentru ședința proxima, care se va ținea Joi. Luându-se în ea în desbatere proiectele de lege despre regularea salarelor învățătorescilor școlare de stat, comunale și confesionale. Va urma apoi, după unele legi mai mărunte, proiectul de lege despre alegerea de deputați la dietă, cu a cărui cenzură și stabilire definiției comisiunii specială va fi gata în cursul săptămânii ce vine. Cu învoirea guvernului, în acest proiect de lege comisiunea a făcut următoarele modificări: dela cei ce au absolvat șase clase primare (elementare) încă se cere un cenz de cel puțin două coroane, iar pentru ceilalți cenzul se stabilește numai în bani (nu și în jugăre de pământ), deci, pentru cei ce știu ceti și scrie în 20 coroane dare directă, iar pentru analfabeți în 40 coroane dare directă.

Autonomia Macedoniei. Comitetul format pentru apărarea intereselor aromâne, mohamedane și evreești ale locuitorilor din Turcia europeană a înaintat luni un memorandum adresat ambasadorilor marilor puteri. Memorandumul, cum se anunță din Constantinopol, cere ca Macedonia să nu fie desmembrată între aliați, ci să se proclame *fară autonomă*, căci aceasta este unica garanță pentru libertatea religioasă și pentru siguranța averii și a vieții din amintita provincie.

O voce serioasă în ora supremă

de un Arhiepiscop.

(Fine).

Dar mai sunt și altele, o mulțime de motive, pentru înmulțirea protopopiatelor. Cine nu știe, câte realități și câte fonduri nu se periclitează din lipsa de controlă bună? Cine nu știe, cum se cheltuesc chiar bani bisericuști cu ușurință, de multeori pe lucruri de prisos ori de lux, pecând școala se ruinează, iar învățătorul o duce ca vai de el? Cine nu știe, cât de mult ar putea preveni protopopul toate aceste rele, dacă ar avea tract mai mic, ca să le poată mai ușor pe-trece cu atențiunea sa?

Cunosc în arhidieceză câteva puține protopopii, cari numai protopopilor lor pot mulțami, că astăzi au școale bune prin toate comunele, că au afară de acestea o mulțime de școale capitale, cu câte 3-4 învățători, că au fonduri preoțești și învățătoresc, și că dotațiunile preoțești și învățătoresc sunt pentru acum și pentru viitor cât de bine asigurate. Și toate acestea nu sunt rezultatele cutărilor dispozițiuni speciale de sus, dela episcopie, sau dela consistoriu, ci numai ale străduințelor demnelor organe ale acestora și anume, ale unor demni protopopi, cu districte nu prea în-

tinse. Sunt departe de a afirma, că din centru, dela episcopie, nu se vor fi dat spre atari îmbunătățiri impulsuri. Dar ele de bună seamă se vor fi dat la 40 de protopopi, pe când rezultate aflăm numai în câteva puține protopopiate, și anume, nu la cele mai mari.

Am voit să demonstrez, că dacă un episcop și un consistoriu nu va avea organe demne și de ajuns la fața locului, poate se tot îndemne, să tot dispună dela masa verde, căci toate îndemnurile și toate dispunerile vor rămâne literă moartă.

Doară aici va fi locul să amintesc, că avem și preoți, cari nu știu să conducă nici casele lor, decum să știe conduce pe alții. Și oare cine se deștepte pe asemenea preoți din letargie, dacă nu protopopii? Precum în politică un comitat ori o țară nu se poate administra cuviincios fără organe de ajuns, tot asemenea nici o dieceză nu se poate administra fără un număr îndestulitor de organe, și anume, de organe bune executiv.

Când este să se facă o organizare, fie politică, fie bisericească, așa cred, că nu poate fi rațional, dacă să croesc tracturile, ca bunăoară la preturile sau cercurile de administrație politică, peseama persoanelor, ci trebuie căutat cum ar putea ele corespunde mai bine scopului, spre folosul poporului. Aceasta trebuie să ne conducă și pe noi, când e vorba de tractele protopopești, cele de atât de mare extensiune. Avem să ținem adică strâns înaintea ochilor interesul cel mare, și anume, cum credem că s'ar putea ele mai bine și mai cu folos administra, spre binele bisericii și spre salutea poporului? Iar întrucât pentru îndreptățile interese particulare ale protopopilor actuali, acelea ușor se pot satisface, fie prin oarecare recompense, fie prin înălțarea cărândărilor au să se eșecute numai succesiv, după trecerea unuia ori altuia din viață.

Ar mai rămânea a se îngriji de inspecțiunea școlară prin comune. Cred însă, că aceasta nici decum n'ar putea să întîmpine vre-o dificultate. Nici nu s'ar putea încredința altcuiva decât numai parohului local, îndată ce acela, cum zace în chemarea lui, cât de cât posedă calificațiunea necesară. Și dacă ar mai rămânea ceva de normat, ar fi numai o răspundere bine definită și riguroasă a aceluia. Iar unde sunt mai mulți preoți, acolo prin autoritatea superioară competentă, care este în pozițiunea de a-i cunoaște mai bine pe toți, ar fi a se numi cel mai demn și mai calificat dintre ei pentru asemenea oficiu, luându-se totodată de cinosură, că adevăratele merite ale preotului pe acest teren sunt acelea, cari au să cumpănească mai

mult, când este vorba de vre-o distincțiune, înaintare, remunerare.

Astfel mi s'ar părea mie, că s'ar putea promova cu mai mult succes trebile școlare, și numai astfel în eu, că bisericile și clerurile române și-ar împlini misiunea lor astăzi conform învățăturii Mântuitorului.

Reasumând cele până aci arătate cred, că nu mai poate fi Român de inimă, care să nu recunoască cu mine împreună, că starea de astăzi a poporului nostru este într-adevăr regretabilă, pentru că el pe văzute regresează tot mai mult, în toate privințele, provenind regresul acesta mai vârtos din împrejurarea, că el, din lipsa sa de cultură, slab de puteri și de pricepere, nu poate ținea cumpăna sau concurența cu streinii, veniți între el din țări mai civilizate, cu o cultură care trece departe peste a lui; că înțărirea și ridicarea poporului nostru nu este altfel de cugetat, decât numai prin cultură făcută repede, prin o cultură care e potrivită firei sale, adică făcută prin ai săi, în școalele noastre confesionale; că bisericile române de ambele confesiuni, după genuina și sacra lor chemare și întru cel mai vital interes al lor propriu, au datorința a se îngriji de atare cultură a poporului român, prin urmare de a lua inițiativa, de a pune toate la cale pentru înființarea, organizarea și conducerea unor asemenea școale; că la aceasta ambele mitropolii române trebuie să-și întindă sprijinul, procedând în mod solidar; că pentru înființarea de astfel de școale bune să cer organisme și organe corespunzătoare, pe cari iarăși după împrejurările de astăzi numai bisericile pot și trebuie să le înființeze; că pentru înființarea acestor organe sunt chemate și responsabile suprema autorități din fruntea bisericilor; și în fine, că spre acest scop mitropoliile române au a se întruni cât mai curând în congresele lor, ori barem în consistoarele lor mitropolitane, spre a se apuca cu seriozitate de lucru.

Mult ași mai avea de zis aci, mai vârtos dacă mi-ar fi permis a intra în amănunte, și despre unele reforme necesare la institutele noastre teologice, despre necesitatea unor preparandii pentru sexul femeesc, despre adânc simțita lipsă a unor institute mai înalte de cultură, și despre altele. Dar sper, că ni se va da în curând ocaziunea a ne consulta asupra acestora la locurile competente. Deci, dacă amicii culturii și ai progresului poporului nostru consimțesc, după cum sper eu, cu cele espuse în acest tratat, îi rog din suflet să se pună în activitate, să intervină la capii noștri bisericești, oferindu-le tot sprijinul și stăruind la ei pentru primul început, măcar pentru ținerea unor conferințe, în cari să discutăm mai deaproape și din toate punctele de vedere această chestiune atât de importantă și ardentă pentru noi, în care se cuprinde sentința cea mare de moarte ori de viață pentru națiunea și biserica română. Iar dacă s'ar afla dintre cei chemați ai națiunii unii, cari n'ar consimți cu mine în cele expuse și propuse, eu m'ași ținea satisfăcut și numai prin aceea, dacă ași vedea, din acest indemn, din această inițiativă, deșteptându-se o interesare publică mai viuă față de această chestiune gravă și vitală, punându-se ea la ordinea zilei și luându-se în o meritată și serioasă discuțiune. Căci astfel vor putea eși în curând la lumină idei și propuneri mai bune, mai practice, mai ușor și mai sigur realizabile, spre vindecarea reului, spre scăparea de pericol, și spre călcarea decisivă înainte pe calea progresului și a salutei, ceea ce din inimă sinceră doresc.

Scriș'am în luna lui Decembrie 1877.

N. Bogdanu
prof.

Cronică bisericească.

Istoricitatea persoanei lui Isus Hristos și importanța sa pentru prezent

(Urmare).

Evangelile. — precum și ceaaltă literatură religioasă întreagă, care cu mult mai des vorbește de Isus și cu mult mai multe stie despre El, decât cum se părea după Kalthoff și Drews — sunt astfel confirmate de Pavel nu numai în general, ci și după cuprinsul lor esențial cu privire la aceea ce predau ele ca învățătură a lui Isus. Au și fost ele obiectul unei critici minuțioase. În întreaga literatură universală nu există scrieri, cari să fi fost supuse unei critici mai severe, ca și evangeliile. Foarte adeseori criticii nu se mulțameau cu atât, că declarau de neautentic tot ceea ce ar putea fi aplicat dintr-o stare mai târzie, decât timpul și tendințele primei comunități creștine, ci tot aceea numai cât de puțin putea proveni dintr'un timp mai târziu, era declarat de neautentic. Purcezându-se în felul acesta, fiecare tradițiune istorică, — care timp mai îndelungat a fost numai orală, a preocupat așa dar' cugetarea oamenilor de mai târziu — trebuie să dispară ca neautentică; astfel de es. și cea despre Budha și Socrate. Aici însă e lipsă de mai multă precauțiune și răbdare.

Analizând tradiția despre Isus Hristos — așa precum este ea într-adevăr — chiar dela început ne câștigăm impresia cea mai favorabilă. Deoarece din cele patru evanghelii, trei arată evident că autorii lor s'au orientat și după tradiția existentă. Conținutul lor fără îndoială se compune din astfel de elemente, cari caracterizează totdeauna tradiția orală, precum sunt parabolele și istorioarele. Chiar aceste elemente ale tradiției sunt mijloacele cele mai potrivite pentru de a întipări reamintirea unei persoane istorice marcante.

Parabolele și micile istorisiri reoglindesc mai bine ființa unei personalități. Dacă am cugeta puțin de es. asupra parabolelor și istorioarelor enarate de Carol Schurz despre Linkoln, sau la modul cum caracterizează Carlyle pe eroii săi prin trăsături fine și sentințe mărunte, dacă studiem anecdotele lui Wrangel sau parabolele lui Goethe, vom vedea cât de puțin se recere spre a ne putea forma icoana unui om înaintea ochilor noștri sufletești.

Să aplicăm noi acum aceste exemple la evangeliile, să ne imaginăm bunăoară ființa Mântuitorului dintr-o parabolă oarecare a sa, d. e. din parabola despre crinii câmpului, sau din cea despre Mamon, sau din oricare altă asemănare; să simțim noi odată pe deplin iubirea și indulgența sa față cu păcătoasa, ori mânia lui contra fariseilor, și mi se va recunoaște când afirm, că grei la minte sunt toți aceia, cari nu recunosc în persoana Lui pe Dumnezeu omul. Din toate aceste istorioare și parabole îl vom cunoaște ca atare atât de perfect, ca și când azi am privi în ochii Lui și i-am auzi vocea divină. Il vom cunoaște ca pe acela care este plin de bunătate și măre divină, iubitor de oameni și atot drept. Pe el îl aflăm și îl vedem noi pretutindenea în Test. Nou, ca o personalitate neajunsă.

Ce însemnătate are personalitatea aceasta în istoria creștinismului? Este consult oare, ca întrebându-ne despre ființa religioasă creștină, să uităm istoria celor XIX secol, spre a da ascultare parabolelor lui Hristos, să lăsăm la o parte pe toți filosofi și preoți, papii și reformatorii, spre a asculta cuvintele Sale? Sau trecem prin aceasta peste faptul istoric și oare pe ne drept aducem noi în legătură pe Mântuitorul Isus Hristos cu testarul din Nazaret? Da! Ceea ce facem este de sine-nțeleș un fapt istoric. Dacă vom noi să știm ce e platonismul, atunci nu vom întreba mai întâiu pe toți platonici, lăsând la o parte pe maeștrul lor; asemenea dacă dorim să știm ce e budhismul, nu vom elimina pe Budha, spre a lua ca punct de mănecare dezvoltarea religiounii numite după el, ci vom întreba mai întâiu: ce a învățat Plato și ce a voit Budha? Iar în caz, că am descoperi, cumcă învățăceii lor și urmașii acestora au schimonosit, schimbat și adaus păreri de ale lor și dacă ar fi diformat adausurile autentice cu altele străine, atunci orientându-ne după toate acestea, i-am împărți în platonici veritabili și neveritabili. Ori și cine va trebui să țină aceasta ca un lucru de sine-nțeleș.

Mai departe dacă ar voi cineva să știe însemnătatea pe care a avut-o Budha sau Plato în istoria omenirii, atunci nimenea n'ar întreba despre ceea ce aveau ei comun cu timpul în care viețuiau, ci din contră, ar încerca să facă evident la ei chiar originalul și numai atunci ar proba să stabilească marcanta lor poziție în istoria unor popoare ale lumii.

Prin aceste reflexiuni sunt rezolvite toate obiecțiunile făcute din partea contrariilor lui Isus Hristos. Toate acestea por-

separată, Precuvântarea lui Al. Odobescu se va potrivi la aceste mituri.

Partea II. Despre pomul Crăciunului: Tratează în mod narativ fondul istoric al pomului de Crăciun și arată, cum acest obicei străin s'a strecurat în saloanele boerilor noștri restringând încetul cu încetul frumosele noastre obiceiuri strămoșești dela Crăciun și Anul nou. Intreg capitolul pulsează de dragostea ferbinte ce o are autorul față de obiceiurile noastre și ne îndeamnă să le cultivăm și să le facem loc în saloanele somptuoase acomodându-le timpului de azi.

Poate forma singură o broșurică.

Va fi potrivită și pentru bibliotecile parohiale.

Partea III. Dela București la Roșiori de Verde și înapoi: Descrie impresiile, ce și le-a câștigat în acest drum. Atrage atenția asupra unor monumente istorice. Deși drumul percurt nu oferă cine știe ce material bogat, cu toate acestea, prin modul plăcut de a istorisi, ne dă o lectură destul de interesantă, instructivă și educativă, atât ca fond, cât și ca formă. Spre pildă, relevă un caz când un profesor de nemțește, din Roșiori, întindunând odată pe Rege cu o vorbire nemțească, acesta i-a reflectat: „Ești la școală națională, de ce nu vorbești românește!”

Poate forma singură o broșurică. E potrivită pentru adulți.

Partea IV. Istoria lui Stefan cel mare și bun. Espune în mod narativ suirea pe tron a lui Stefan, luptele lui cu Leșii, cu Săcuii, cu Ungurii, cu Tătarii și cu Turcii și cu mare însuflețire descrie biruințele acestuia.

În legătură cu istoria lui Stefan ne dă și alte povestiri referitoare la dansul, ca: *Povestea lui Stefan-Vodă și credinciosul său Nourag; Povestea despre Talpa, țigamul și Stefan*, — toate interesante și hazlii.

Publicate toate într-o broșură: Istoria lui Stefan împreună cu aceste istorioare, vor fi o instructivă, educativă și distractivă lectură pentru: *cursul de repetiție, pentru adulți (dela orașe și sate) și gimnazii infantine*.

Tot în partea a IV-a ne dă și: *Isprăvile și viața lui Mihail-Vodă viteazul*. Aceasta o avem și în broșură separată; asupra ei m'am pronunțat deja la pag. 2 punct. II. a acestui raport.

Snoave. Acestea ar form a parte a V. Cu toatele sunt 32; sunt interesante, hazlii, unele chiar instructive. Tipărite în broșură separată, vor fi o plăcută lectură pentru adulți.

Brașov, în 21 Maiu 1912.

N. Bogdanu
prof.

nesc deacolo, că El ar fi împărțit ideile timpului său. Dacă însă evangeliști, împreună cu apostolul Pavel, pe baza inspirației divine, precum și în urma minunilor făcute în prezența lor, precum și „prin mâinile apostolilor”, caracterizează în culori impunătoare pe „Iovățătorul” divin, — aceasta la tot cazul nu e o exagerare, deoarece Acela de al cărui cuvânt „asculta vânturile și marea, „Dumnezeu fiind, născut mai înainte de veci din Tatăl”, în zilele cele mai de pe urmă s'a făcut om. În învățăturile Sale este Isus cel mai mare artist, de o astfel de putere și mărire, încât cuvintele sale aveau efect netrecător. Activitatea Mântuitorului trebuie deci recunoscută așa precum este spusă în Test. Nou, căci *El a dat omenimii un nou ideal și o nouă credință în Dumnezeu: idealul cel mai curat și cea mai sublimă credință în Dumnezeu.*

Se poate aceasta documenta? Da! se poate, pe cale curat istorică, dacă comparăm simplamente opera Mântuitorului nostru cu dezvoltarea religiunii anterioare. Să luăm dintr'un astfel de punct de vedere istoric parabolele și asemănările lui Hristos ca un ce unitar, și să le punem față în față cu iudaismul, așa precum a fost aflat de El, și vom observa că acesta a parcurs până în capăt faza sa de dezvoltare. *Evangelia sa este completarea religiunii morale.* El a pus capăt tuturor neclarităților religiunii legii prin aceea, că nu s'a buntățenie numai în lege și în împlinirea ei, ci mai ales în conștiință: Nu numai omorul și adulterul, ci mai întâiu ura și conștiința necurată le oprește Tatăl său cel din ceruri; nu numai jurământul strâmb, ci jurământul în general — și neadeveritatea, cari dau anză la jurință și jurământ strâmb, — acestea le condamnă Isus Hristos. Din această completare a moralității întru conștiință urmează apoi că *pretensiunea lui Dumnezeu este ceva de tot simplu, anume iubire și curățenie (castitate)* — curățenia ca eliberare de poftă și aplicare, — și eliberarea de minciună, — o tărle de sine contra ispitelor și puternica adevărată internă care, în loc de a căuta răzbuunarea și pedepsirea ofenzatorului, cu surisul pe buze scutură orice calumnie.

O simplificare colosală în pretensiunile lui Dumnezeu, deoarece *conștiința curată și plină de iubire și sfântă* — nimic din ceea ce vine din afară nu-l poate spurca pe om.

Astfel a adus Mântuitorul moralitatea la deplină înflorire, iar faza de dezvoltare — introdusă la Izraeliteni din partea profesorilor, și la Greci de către filozofi, a dus-o la perfecțiune. Moralitatea lui Isus este cu totul internă și unitară, ea este curat „morală” și liberă de orice alte motive.

(Va urma).

NOUTAȚI.

Parastas. Duminecă în 23 Februarie n. se va celebra parastas în catedrala din Sibiu pentru fericitul în Domnul, marele mecenat *Emanuil Goșdău*, și totodată și pentru mult regretatul *Dr. Liviu de Lemeny*.

Sfințire de episcop. În biserica gr. or. din Viena s'a făcut Duminecă sfințirea de episcop a egumenului *Dimitrie Brancovici*, fost deputat în camera ungara. Mitul egumen are să ocupe scaunul episcopal gr.-or. din Zara Dalmatiei. Actul sfințirii s'a săvârșit de arhiepiscopul Bucovinei, *Vladimir Repta*, asistat de episcopul din Cattaro și de numeroși preoți. Liturgia s'a oficiat în trei limbi: românească, grecească și veche slavă.

La Berlin. Ziarele din Roma scriu, că regele *Victor Emanuel* al Italiei va călători la jubileul de 25 ani de domnie a împăratului *Wilhelm*. Serbările jubileare în Berlin se vor începe la mijlocul lui Iunie 1913.

† Nicolau Papp de Borosjenő, consilier regesc și ministerial, director de finanțe în Oradea-mare, a încetat din viață subit, luni în 17 Februarie nou, 1913, la 7 ore seara, în etate de 64 ani. Ramășițele pământești ale regretatului defunct după serviciul funebru, celebrat la locuința sa din palatul de finanțe, Joi în 20 Februarie n. c. la 9 ore înainte de amiază, au fost transportate la Vidra, unde vor fi așezate spre veșnică odihnă în cripta familiară, după rîitul bisericii gr. orientale rom., mănă. Sămbătă, în 22 Febr. n. c. Odihnească în pace!

Raportul anual al dispensarului pentru bolnavii de tuberculoză. Reuniunea igienică a comitatului Sibiu. Anul 1912. În cursul anului 1912 au fost examinați 173 bolnavi. Dintre aceștia au fost 109 bărbați, 44 femei și 20 copii sub 12 ani. Tuberculoza s'a constatat la 107 persoane; în 41 cazuri tuberculoza a fost deschisă și în 66 cazuri închisă, respective 57 bolnavi se găseau în stadiul prim, 24 în stadiul al doilea și 26 în stadiul al treilea al boalei. Sputul (flegma) s'a cercetat de 195 de ori, constatându-se

în 77 cazuri bacili ai tuberculozei. În grija dispensarului au fost primite 32 persoane, împărțindu-le se K 156 ca ajutor pentru chirie locuinței și alimente în preț de K 2768-99 (1964 porțiuni de carne a 500 gr., 19-5 chilograme de slănină, 159 chilograme de urez, 14-25 chilograme de miere, 43-5 chilograme de macaroni, 35 chilograme de făină de cucuruz, 861 bucăți de unt a 1/8 kgr., 1560 ouă și 845 pâni). În trei cazuri s'a desinfestat locuința. Pentru tratarea și delatizarea corăspunzătoare a sputului s'au distribuit sculpătoare potrivite. Suma cheltuielilor dispensarului a fost în 1912 de K 4357-52. Mijloace disponibile au fost: K 5000 dotațiune dela stat și K 995 donați de bănci și particulari. Deosebită atențiune s'a dat în anul trecut propagandei, la medici și la public. Medicul conducător al dispensarului a ținut la 1 Martie 1912 în „Secțiunea medicilor” o conferință „Despre progresul cercetărilor privitoare la tuberculoză”. Tot în Martie a publicat o serie de articole, scrise pe înțelesul tuturor, despre combaterea tuberculozei pulmonare. Aceste articole s'au retipărit și în broșură și s'au distribuit în multe exemplare. Apoi s'au tipărit în limbile germană, maghiară și română instrucțiuni privitoare la tuberculoză, cari s'au distribuit, în 4000 exemplare, în toate orașele și satele comitatului. E foarte de dorit, ca instituțiunea aceasta umanitară să fie promovată și sprijinită și în viitor prin donațiuni, cari sunt a se trimite medicului *Dr. Karl Ungar*.

Dr. I. Lupaș pentru Dr. D. P. Barcianu. Împlinindu-se la 3/16 Febr. 1913, 10 ani dela moartea luminatului profesor *Dr. D. P. Barcianu*, Reuniunea meseriașilor sibiieni închină sedința literară a 2-a, ce se va țineea Joi, la 27 Febr. n. c., memoriei binecuvântate a lui! La invitarea Reuniunii distinsul protopresbiter *Dr. Ioan Lupaș* din Săliște va ține discursul comemorativ. Even-tualele jertfe bănești, ce s'ar aduce din acest aniversar, se vor adăuga la „Fondul *Dr. D. P. Barcianu* pentru ajutorarea sodalilor (calfelor) fără lucruri”, al numitei Reuniuni.

Cartile postale sunt cel mai ieftin mijloc de corespondență. Poșta Germaniei expediază pe an peste un miliard de cărți postale, — o dovadă că poporul german știe să crute paralele. Nu există țară care să întrebunțeze un număr atât de enorm de ilustrate și cărți postale. Statele unite sunt reprezentate în statistica aceasta, cu 760 milioane pe an, Anglia cu 487 milioane, Austria cu 165 milioane, Ungaria cu 90 milioane, Rusia cu 85, Italia cu 79, Franța cu 68, Belgia cu 62, Elveția cu 51 milioane cărți postale și ilustrate.

Concertul doamnei Lucia Cosma. Programul concertului pe care-l va da doamna *Lucia Cosma* în 28 Februarie n. în Sibiu este următorul: 1. Verdi: Caro nome; Mozart: Dans un bois și Voi che sapete. 2. Schubert: Schlafend; Schumann: Röslein, Röslein; Hugo Wolf: Verschwiegene Liebe și Du denkst mit einem Mädchen, Elfenlied, 3. Beethoven: Sonate op. 31 Nr. 3, Allegro Scherzo, Menuetto. Presto con fu. co. 4. Dima: Leagan verde; Bredecan: Doine. 5. Alfred von Arber: Im tiefen Traum versark das Land; Berta Bock: Abschied și E tu, tu credi; Artur Stubbe: Pythia. 6. Dupare: Invitation au voyage; Debussy: Fantoches; Strauss-Laforge: Storielle del Bosco viennese.

Petrecerea din Fofeldea, aranjată Duminecă, în 16 Februarie a fost foarte succasă, după cum ni se scrie. A participat lume multă, programul a fost executat cu multă precisiune din partea corului, semn că e condus de o mână dibace, iar piesele de teatru au fost jucate foarte bine. Dansul s'a început cu căluserul. La momentul potrivit domnul *N. P. Petrescu*, directorul „Cordiane”, a lădat într-o frumoasă vorbire zelul aranjatorului acestei petreceri, a învățătorului *Ioan Sava*, căruia publicul i-a făcut ovățiuni.

Gazeta roborilor. În Sydney apare o gazetă, care este destinată din partea direcțiilor penitenciare pe seama roborilor. Tinta publicațiunii este a face pe oameni să vină la căi mai bune, la viață cinstită și la un viitor mai de dai Doamne. Articolul de fond al primului număr este scris de lasuși ministru de justiție, care începe în următorul mod: „Cele mai multe gazete pornesc în cadre modeste; cu vremea crește apoi și numărul cititorilor, — acesta e scopul urmărit al publicațiilor. Gazeta aceasta urmărește alt scop. Ea se tipărește într'un număr de exemplare relativ nelosemnat, și sperăm că cetitorii săi vor scădea din an în an. Fundatoriul ziarului nostru nu dorește altceva, decât ca persoanele care cetesc astăzi foaia aceasta, pe viitor în urma situațiilor schimbate să nu mai ajungă nici odată la starea de a o ceti iarăși”.

Dela comitat. Comitetul central electoral al comitatului Sibiu e convocat la sedința de Sămbătă, 1 Martie n. orele 10 dimineața, în sala mică de desbateri a casei comitatense. La ordinea zilei e luarea măsurilor pentru rectificarea listelor electorale pe anul 1914.

Din Turda. Reuniunea femeilor române din Turda văzând rezultatul neașteptat al ciclului de conferențe ce le-a ținut în eara aceasta și, cedând și dorinței generale, a hotărât ca din prilejul ultimelor conferențe anunțate pe 2 Martie st. n. să aranjeze un mic festival împreună cu o *convenire socială și dans*. Aduce deci pe calea aceasta la cunoștință, că cele două conferențe din 2 Martie întregite cu câteva puncte de declamație, cu un duet de violină etc. se vor ține în Sala cea mare dela hotelul Elisabeta. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare de persoană 1 cor. Pentru țărani 10 fileri.

De ale săracilor nostri.

Învățăceii meseriași și școlarii sibiieni îmbrăcați din darurile de Crăciun.

În sedința literară din 30 Ianuarie n. 1913 a Reuniunii meseriașilor sibiieni, prezidentul Reuniunii *dl V. Tordășianu*, dând sama de cei miluiți din darurile de Crăciun, adunate dela inimile generoase, a cetit următoarea consemnare a învățăceilor meseriași și a școlarii, dăruiti cu câte un rând complet de îmbrăcăminte uniforme, ai căror roculețe poartă pe guler inițialele „R. S. R.” (Reuniunea sodalilor români) și anume: 1. Ioan Barlea (originar din Mogoș-Miclești, fiu de muncitor, cu încă 7 copii), învățacel faur la C. Weindel; 2. Toma Ci-rebea (orig. din Poșaga-de-sus, fiu de econom scăpatat), inv. la pantofarul Fuchs; 3. Victor Marginean (orig. din Măgina, fiu de econom scăpatat), inv. lăcătuș la A. Török; 4. Dem. Dăncăneț (orig. din Sadu, orfan de părinte, fără avere), inv. la pantofarul Lechinger; 5. Marian Boncut (orig. din Cămpeni, orfan de mamă, tatăl măsar scăpatat, cu 4 copii), inv. tinichigiu la G. Stuhlich; 6. Izidor Săsarman (origin. din Maluț, fiu de econom sărman cu 6 copii) inv. la pantofarul G. Săsarman; 7. Ioan Gioran (orig. din Bășinari, cu 9 frați), inv. faur la C. Weindel; 8. Atomulus Morariu (orig. din Saschz, orfan de tată, cu un frate croitor la I. Petrașcu, căruia i-a cedat hainele ce le primise în 1912), inv. lăcătuș la A. Török; 9. Ioan Potroca (orig. din Porcești, din părinți săraci), școlar în a 2-a civ. 10. Petru Rusu (orig. din Cornățel, orfan de tată cu încă 3 frați), inv. la măsurul Skrotzki; 11. Ioan Șerban (orig. din Sibiu, părinți zileri, cu 9 copii), inv. cul. tip. în atelierul N. Bratu; 12. Emanuil Sechel (origin. din Saschz, din părinți scăpați, cu 4 copii), inv. lăcătuș la A. Török; 13. Ilie Martin (orig. din Săliște, tatăl schilav, cu 9 copii), inv. la măsurul Skrotzki; Ioan Muntean (orig. din Turnișor, de părinți sărmani), inv. la lăcătușul Fronius; 15. Sabin Zaharie (orig. d'n Valea-Bulzului, părinții economi scăpați), inv. la faurul Krieger; 16. George Pătru (orig. din Călnic, fiu de econ), inv. faur la C. Weindel; 17. Petru Moldan (orig. din Bungard, părinții economi scăpați), inv. la lustritorul Klein; 18. N. Savu (orig. din Cor. Sănmărtin, fiu cu părinți năcăți), inv. cismar la I. Baci; 19. Iosif Ucenic (orig. din Sibiu, din părinți săraci), elev al școlii primare; 20. Ilie Gligor (originar din Cacova, cot. Alba-inf., tatăl ziler cu 7 copii, din cari 1 inv. barbier, 1 lăcătuș, iar ceilalți școlari), inv. pietrar la A. Schneider; 21. Coman Bloanca (orig. din Bășinari, fiu de oameni harnici, cu încă un fiu la lăcătușerie), inv. lăcătuș la E. Pureze; 22. Petru Doda (orig. din Șorostin, orfan de mamă, tatăl sărac), inv. cismar la I. Baci; 23. Ioan Văcariu (orig. din Lisa, fiu de oameni săraci, cu încă 6 frați, din cari 1 sodal cojocar, 1 inv. pantofar, 1 croitor și 3 minori), inv. rotar la Iosif Pascu; 24. Constantin Stana și 25. Partenie Stana (sunt frați, originari din Burjuc, fii de zileri, ei înșiși foști servitori), primul învățacel la pantofarul Emil Vintilă, iar ceilalți învățacel la faurul G. Hientz. Cu câte un roc respective cu câte o pâr. che pantalonii noi au fost dăruiti: Ioan Botaș (orig. din Poșaga-de-sus) inv. tinichigiu la G. Stuhlich; Ioan Savu, inv. pantofar la Dragoș, Ioan Muntean, învățacel pietrar, Ger. Muntean, învățacel franzelar. Cu stufe de haine femeiești, cu bluze, jachete, paltoane, cu ghețe nouă și vechi, cu palării, cu rocuri, ciorapi, cu batiste, șaluri, cu sute de cozonaci și pânișoare etc. etc., au fost miluiți nenumărați învățacei, școlarii, femeile etc.

În cuvântarea ținută cu prilejul împărțirii dl Tordășianu a pus la inima celor ajutamați să păstreze și să-și țină în curățenie sufletul și corpul, apoi să fie cu recunoștință față de binefăcătorii lor, să cerceteze biserica, să-și iubească meseria și să fie mândri de neamul căruia aparțin.

„Dreptul lov”.

Cărți și reviste.

Jean Jacques Rousseau, ideile sale pedagogice și critica acestora, conferință rostită în adunarea învățătorilor, ținută în Arad la 1 Octomvrie 1912, de *Dr. Petru Pipos*, profesor. Arad, 1913, Tipografia diecesană, Editura Reuniunii învățătorilor români dela școlile primare din protopiatele aradane I.—VII. — O broșură de 64 pp., care cuprinde: Descrierea festivităților organizate în Franța și Elveția cu ocazia bicentenarului nașterii lui Rousseau; caracterizarea epocii marelui pedagog. Urmează apoi biografia lui Rousseau, sistemul său pedagogic, critica și efectele activității sale. Cartea se recomandă îndeosebi părinților și educatorilor. De vânzare se găsește la prezidentul reuniunii, la dl Iosif Moldovan, director școlar în Arad. Prețul 1 cor. plus 10 bani porto.

Legende, balade și poezii, de Sava N. Șoimescu, editura librăriei Ioan I. Ciurcu. Prețul 32 fileri.

Versuri alese, adunate de Ioan I. Ciurcu, editura librăriei Ioan I. Ciurcu din Brașov. Prețul 60 fileri.

În biblioteca pentru toți din București a apărut *Micul Lord*, de Fr. Burnett, traducere de Iosif Nădejde. Educatorii și în general părinții, cari au voit să facă educația copiilor lor prin cetit, s'au isbit totdeauna de lipsa unor cărți atrăgătoare pentru copii, cu conținut moral și educativ și, în același timp, de o necontestată valoare literară. Și nu numai literatura noastră, dar chiar și alte literaturi sunt sărace în astfel de scrieri. Printre puținele lucrări din literatura universală, cari răspund acestui scop, una din cele mai bune este fără îndoială *Micul Lord* Fauntleroy, de Fr. Burnett. Într-o formă literară desăvârșită este redată o povestire extrem de interesantă a vieții acestui nobil, — istorisire care are darul de a trezi în copii toate simțămintele generoase și nobile. Este cartea ideală de educație și nu există limbă cultă, în care să nu fi fost tradusă. Traducerea românească a dlui Iosif Nădejde este desăvârșită din toate punctele de vedere. Lucrearea — însoțită de numeroase și reușite ilustrații — se găsește în n-rele 747—748 din „Biblioteca pentru toți” și costă 60 bani exemplarul.

Luceafărul, revistă pentru literatură, artă și știință, Nr. 3, 1913 a apărut cu următorul cuprins bogat și variat: G. Murnu, Aromânii în primejdie. Othmar, Cântec (poezie). Octavian Goga, Mi-am făcut un cântec (poezie). Liviu Marian, Bătăie de joc. * * * Decadența Turciei. Ecaterina Pitir, Cântec (poezie). Maria Cunțan, Foi în vânt (poezii). I. Agărbiceanu, Arhanghelii (roman). O. C. T. Granițele Dobrogei. Cronici: D. N. C.: Sărbătorirea lui Grigore Alexandrescu. Bustul lui Ion Măiorescu. Adrian Corbul: Serisoare din Franța. Însemnări: Cursurile Asociațiunii. Statele din Balcani. — Bibliografie. Ilustrațiuni: Comuna aromânească Copeș (din Macedonia). Comuna aromânească Nevesca sau Neveasta (din Macedonia). Aromânii din Pind prinși la horă. Grup de Aromâni din Comuna Livezi (din vilaetul Salonic) cu revizorul școlar dl Dan, fotografiați cu ocazia obținerii autorizării pentru deschiderea școlii românești. Popasul Aromânilor nomazi pe drumul lor spre iernatic. Păstor aromân din Pind. Femeie din tributul Fărșeroților (Aromâni din Albania). Celnicul Nășica dintr-o comună din Pind. Unul din păzitorii comunelor din Pind, bântuite de Antărți (în port de haiduc albanez). Clisura, orașel românesc în Macedonia. Sultanul Mohamed al II-lea, care a cucerit Constantinopolul. 2 vederi din Constantinopol. Harta Dobrogei, Harta delimitării fruntarii româno-bulgare la Silistria. Tache Ionescu, ministru de interne al României, care a tratat, la Londra, cu Dr. Daneff, delegatul Bulgariei. Dr. Daneff, președintele Sobraniei bulgare. Kiamil-Pașa, fostul Mare-Vizir al Turciei, pe care tinerii Turci l-au silit să prezinte demisia cabinetului turc. Nazim-Pașa, ministru de războiu, împușcat în revoluția din Ianuarie. Raymond Poincaré, noul președinte al republicii franceze.

Teatru.

Sămbătă se da în beneficiul artistului *Paziska* comedia „So'n Windhund”. Duminecă d. a. opereta „Zigeunerliebe”, iar sara „Hohet tanz Walzer”. Luni, în beneficiul dirigentului de cor și muzică *Liska* se va da opera „Traviata”.

Nr. 5/1913 par.

(25) 3—3

Concurs.

Parochia de clasa I. din Sibiu sub-biul de paroh (Poarta Turului) devenind vacantă, pentru întregirea ei se publică concurs cu termen de 30 zile dela publicarea primă a acestui concurs în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. cu ocaziunea regulării congruei.

Cererea de concurs a se înainta la oficiul protopresbiterial al tractului Sibiu.

Concurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică să cânte la utrenie și la liturghie și a predica.

Cererea înaintată după expirarea concursului nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 7 Ianuarie 1913.

Comitetul parohial:

Petrus Joandrea
prezident.Ioan Imbăruș
notar.

Văzut:

Nicolau Ivan
protopresbiter.

Nr. 420/1913 prot.

(28) 3—3

Concurs.

Devenind postul de vicenotar comunal vacant prin abdicare în comuna Săliște, pentru îndeplinirea lui prin alegere escriu concurs și invit pe candidații de notar cvalificați conform cerințelor legii, — de a-și înainta prin autoritatea lor competentă, cererile instruite cu dovezile de lipsă, la oficiul pretorial până în 16 Martie a. c.

Săliște, la 3 Februarie 1913.

Primpretorul cercual.

Nr. 47/1913.

(36) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei Tăuțiu (cl. III) se escrie concurs cu termen de 30 zile dela această primă publicare.

Venitele cu întregirea prescripă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererea de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat, îndatorându-se concurenții a se prezenta, — cu observarea dispozițiilor regulamentare — în o Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 26 Ianuarie 1913.

Oficiul protopresbiterial român-ortodox al tractului Albei-Iuliei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 98/1913.

(39) 2—3

Concurs din oficiu.

Pe baza înalte rezoluțiuni consistoriale Nr. 14.591 Bis. dela 7 Decembrie 1912, prin aceasta se publică concurs nou pentru întregirea parohiei de clasa I (primă) Hidiș, cu termen de 30 zile dela scotite dela inserare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala B. — pentru întregirea dotației dela stat.

Concurenții au a-și subșterne rugarea de concurs instruită cu documentele prescrie pentru parohii de clasa I primă, în termenul susindicat la subscrisul oficiu protopresbiterial. Rugările intrate după termen nu se vor considera.

Concurenții cu previa învoire a oficiului protopresbiterial se pot prezenta în parohie și la biserică spre a-și arăta destoinicia și a face cunoștință cu poporul.

Turda, la 22 Ianuarie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or.

Jovian Murășan
protopop.

Nr. 37/1913 prot.

(22) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Chergeș cu fil. Popești, — devenită vacantă prin strămutarea parohului Alecsandru Petru în comuna Tâmpa, — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea ajutorului de stat.

Reflecții sunt poftiți a-și subșterne cererile lor concursuale instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta, pe lângă restricțiunile regulamentare, la biserică spre a cânta, celebra și a face cunoștință poporului.

Deva, la 17 Ianuarie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Devei.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.**Concurs.**

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă actualul preot și cu drept de succesiune în parohia de clasa I (primă) din Vinerea, (tractul Orăștiei) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” conform înaltului ordin consistorial dto. 2 Ianuarie 1913 Nr. 14.773 Bis. 1912.

Emolumentele postului de capelan sunt:

1. Din ajutorul de stat pentru capelani întregirea de stat.

2. Jumătate din venitele dela altar, întregi venitele stolare ce vor obveni dela parohieni locuitori sub numerii caselor 239—520, precum și din filia Cujir.

Reflecții au a-și așterne cererile instruite în senzul legilor din vigoare la of. gr.-ort. al Orăștiei în termenul indicat și a se prezenta pe lângă restricțiunile regulamentare spre a face cunoștință cu poporul, cântând, predicând, ori servind în biserică de aici.

Vinerea, din ședința comitetului parohial ținută la 10/23 Ianuarie 1913.

Ioan Iosif

președinte.

Nr. 3/1913.

Vidi:

Dionisiu Giurgiu,

notar al com. par.

(17) 3—3

Vasile Domșa

protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din Luncoiu de jos, tractul Zarand, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor. din care 500 cor. dela popor, 200 dela Prea Veneratul Consistor votat sub Nr. 6688 Școl. 1912, 300 cor. din cassa bisericești solviți în rate lunare.

2. Cuartir în edificiul școlii și folosirea 1/4 jugăr grădina dela școală.

3. Lemne de încălzit 2 stângini. Cuincuenalele nu se compută numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Învățătorul ales, va fi îndatorat a instrui elevii de repetiție, precum și a instrui toți elevii în religie, în cântări e bisericești și a-i conduce la biserică în Duminică și sărbători.

Concurenții se vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Luncoiu de jos, la 15 Ianuarie 1913.

Oficiul parohial rom gr. or.

Ioan Fugăță

preot rom gr.-or. preș. com.

Nr. 42/1912.

(38) 2—3

Vidi:

Vasile Damian

protopresbiter.

Nr. 22/1913.

(33) 3—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din Roșcani, tractul Dobrei, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumente:

1. Salar fundamental 1000 cor. din care 600 cor. dela popor, iar 400 cor. și eventualele cuincuenale, ajutor dela stat, votat sub Nr. 3480/1910.

2. Cuartir corespunzător în edificiul școlii și folosirea grădinei dela școală.

3. Lemne de încălzit 8 stângini, din cari 3 stângini pentru încălzirea salei de învățământ.

Învățătorul ales va fi îndatorat a instrui și elevii de repetiție, precum și a instrui toți elevii în cântările bisericești și a-i conduce la biserică în Duminică și sărbători.

Cererea de concurs se vor așterne subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Concurenții se vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Dobra, la 20 Ianuarie 1913.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 64/1913.

(37) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din Ighiu se escrie concurs cu termen de 15 zile dela această primă publicare.

Salarul: 1000 cor. solvite în rate lunare anticipate din lada bisericești; cuartir în edificiul școlii și grădina (420 st. □) în parte plan tată cu vie.

Cererea de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul susindicat, notându-se că vor fi preferiți cei buni cântăreți, întrucât alesul va fi dator a îndeplini toate funcțiunile de cantor în și afară de biserică, pentruce va mai folosi, pe lângă salarul susumit, și un jugăr de pământ arător; iar pentru for-

marea de cor, care se va preinde dela cel ales, va primi separată remunerațiune, del fondul existent spre acel scop.

Drept la cuincuenale va avea învățătorul, numai după anii de serviciu neîntrerupt la această școală.

Pentru a-și arăta destoinicia în cântări și a fi cunoscut poporului se cere necondiționat dela concurenți a se prezenta, înainte de alegere, în o Duminică sau sărbătoare la biserică.

Alba-Iulia, 29 Ianuarie 1913.

Oficiul protopresbiterial român-ortodox al tractului Albei-Iuliei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.**Concurs.**

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională română gr.-or. din comuna Cetateadebaltă se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 1000 cor. și anume:

1. 500 cor. dela popor.

2. 500 cor. ajutor dela Prea Venerabilul Consistor arhidiecezan.

3. 1 Stângin de lemne de foc.

4. Cuartir în edificiul școlii și pentru grădina 10 cor.

Să recere ca alesul învățător să fie bun cântăreț și să conducă corul cu elevii în biserică fără altă remunerație.

Cuincuenalele să vor computa numai după 5 ani de serviciu la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat — subsemnatului oficiu protopresbiterial u. p. Kükülvár și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări.

Cetateadebaltă, 2 Februarie 1913.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or al tractului Târnava.

(42) 2—3

Nicolae Todoran

protopresbiter.

Afară din cale practică!

Vezi așa... acestea sunt originalele tuburi de **Jacobi-Antinicotin**.

Engros Adolf & Alexander Jacobi, Wien VIII.

(106 b) 13—13

(2) 7—

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Călindarul arhidiecezan
pe anul 1913

cu Sematismul autentic al bisericești ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil, plus porto poștal 20 fil.

Requisite de scris se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**

Resturi cu tiparul aplicat,

late, în colori veritabile solide de spălat, — cari dacă s'ar cumpăra în bucăți întregi (cu toptanul) ar costa dublu, — se vând cu 36 fil per metru.

Mostre se trimit gratuit.

Ce nu ar conveni să schimbă oricând în loc Dornbirn.

Gebr. REICHART, fabricanți,
Dornbirn, Vorarlberg.

(49) 1—3

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe

rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra rănilor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumuseții și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic intrate necondiționat se confirmă, la 80 de bani bucata se află în farmacia, drogherie și parfumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și alba a mânilor de dame, în tuburi la 70 fil. se află pretutindeni.

(48) 1—40

Aspirin-

(cunoscutul mijloc alinaător de dureri)

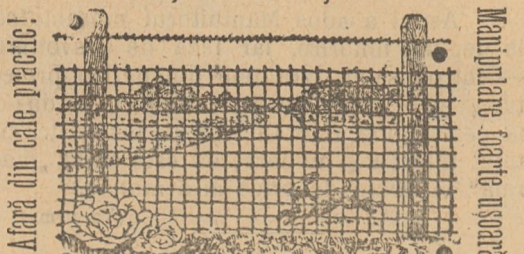
se substituie prin diverse preparate fără valoare. Ca să primiți produsul veritabil, cumpărați numai în forma Tablete de Aspirin în pachetarea originală conform desenului acesta, (un tub conține 20 tablete à 0,5 gr. prețul K 1-20 cu timbru Aspirin.

(413) 3—6

Garduri colosal de ieftine.

Invențiune senzațională.

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea neîntreruptă. Impletituri-Hungaria. mai din sarmă suflată de zinc.

Prețul per metru quadrat 32 bani și mai mult. A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker, Fabrică de grături, impletituri și gard. de sarmă.

Budapest VIII., Ullői-ud 48/92.

Serviciu ieftin, prompt și conștientios.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

(27) 2—10